

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

bl.a. angår ett nytt tidsregistreringssystem för hemtjänsten, förändrat arbetssätt kring avgiftsbeslut och nytt ersättningssystem för vård- och omsorgsboenden.

Under år 2014 ska arbete koncentreras till bl.a. införande av tidsregistreringssystem för hemtjänsten och det nya ersättningssystemet för vård- och omsorgsboenden, ta fram och teckna nya entreprenadavtal inom vård- och omsorgsboenden, ta fram ett nytt förfrågningsunderlag enligt LOV för vård- och omsorgsboenden och ett nytt förfrågningsunderlag enligt LOV för hemtjänsten, äldreomsorgsavgifter 2014, omhändertagande av avlidna samt rutiner för vårdplanering – information till länets sjukhus i samverkan med landstinget.

Äldreförvaltningen samarbetar med landstinget rörande beredskap inför Jul- och nyårshelger som i år sammanfaller med veckoslutningar och medför långa ledigheter under årets sista vecka 52 och under vecka 1 nästa år.

Direktören Ewa Frunk Lind delar ut inbjudan till halvdagsseminarium för äldrenämnden den 21 januari 2014, som anordnas i anslutning till nämndens sammanträde, och presenterar seminariumsprogram. Ytterligare förslag till programmet och frågor som förvaltningen kan besvara bör anmälas till nämndsekreteraren senast den 10 januari 2014.

§ 7 Äldrenämndens verksamhetsplan för år 2014

Ärende

Föreligger ärende dnr 104-527/2013

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP), yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ersättaryrkandet från Madeleine Sjöhage (C).

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Torun Boucher (V) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns fyra förslag till beslut: förvaltningens förslag som stöds av (M) och (FP) med instämmande av ersättaryrkande från (C), eget förslag till beslut från (MP), eget förslag till beslut från (S) och eget förslag till beslut från (V).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut som stöds av (M) och (FP) med stöd av ersättaryrkande från (C).

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden fastställer verksamhetsplan och budget 2014 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden redovisar omslutningsförändringar om 28,0 mnkr till kommunstyrelsen.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige föreslå budgetjustering om 1,4 mnkr för att täcka kostnader för köhantering av platser inom vård- och omsorgsboenden.

Reservation från (MP)

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden och hänvisar till eget yrkande:

”Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar att huvudsakligen fastställa verksamhetsplan för år 2014, återremittera budgetunderlaget till förvaltningen för omarbetning med Miljöpartiets budgetförslag i kommunfullmäktige för 2014 som grund, samt därutöver anföra följande:

Miljöpartiet har i nästa års budget till kommunfullmäktige 171,5 mnkr mer till äldreomsorgen i Stockholm än alliansen (varav 165,8 mnkr i stadsdelsnämnderna och 5,7 mnkr i äldrenämnden). Dessa ska gå till höjd kvalitet i hemtjänsten, generösare bedömningar för plats på vård- och omsorgsboende och servicehus, ökade möjligheter till utevistelser på äldreboenden samt ett internationellt språk- och kulturlyft för personalen. Dessa resurser täcker också för att löner och priser ökar.

Miljöpartiet har alltså de största satsningarna på äldreomsorgen av de politiska partierna i kommunfullmäktige i budgeten för 2014.

Valfriheten för de äldre i Stockholm behöver öka. Idag finns platser tomma på flera servicehus, men ändå nekas många gamla att flytta till servicehus trots att de önskar just detta. Valfriheten finns inte mer än på papper när det gäller sådant som rätten att få komma ut och uppleva natur och grönska, eller rätten att få god och hemlagad mat och kunna äta i gemenskap med andra.

Riktlinjerna för biståndsbedömningar ska göras generösare när det gäller att få plats i servicehus och vård- och omsorgsboenden. Det är också viktigt att det finns tillgång till korttidsplatser för att ge äldre chansen att återhämta krafter innan återgång till det ordinarie boendet.

Den idéburna sektorn inom vård och omsorg ska stöttas, och önskemål om att starta äldreboenden som sociala företag ska bejakas. Det ska finnas olika driftsformer av boende för äldre runt om i staden. Samtidigt är det viktigt att det finns tillgång till kommunalt äldreboende i alla stadsdelar eftersom det för många är en betydelsefull del av valfriheten att kunna välja detta. Alla utförare i äldreomsorgen ska ha som främsta motiv att bedriva en högkvalitativ verksamhet - inte att dela ut vinst - och drivas av ett socialt och samhälleligt engagemang.

Staden ska kartlägga i vilken utsträckning undernäring förekommer och vidta åtgärder. Bland annat måste det finnas tid att hjälpa äldre, som så behöver, med intag av mat.

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

Undernäring kan bero på att personen inte kan tillgodogöra sig maten, men det kan också bero på dåligt näringsvärde i maten eller på hur maten smakar. Fabriksmaten ska ersättas med lokalt tillagad mat, som i allt högre utsträckning ska vara ekologisk.

Äldrenämnden ska ta fram underlag för hur frågor kring mat, måltider, språk, kultur, religion, och så vidare kan tillgodoses för äldre personer med utländsk bakgrund. Staden ska se till att det skapas fler boendeanternativ i äldreomsorgen som är anpassade utifrån de boendes religion, etnicitet och kulturella preferenser. Ett internationellt språk- och kulturlyft för personalen i äldreomsorgen skulle leda till både högre livskvalitet för de äldre och vara en kvalitetshöjande satsning för personalen.

Miljöpartiet ser positivt på att stadens integrerade ledningssystem (ILS) kompletteras så att även nationella krav och mål för äldreomsorgen kan följas upp där.

När det gäller jämställdhets- och mångfaldsplanen ser vi likaså positivt på förekommande tydliggöranden och definitioner. Miljöpartiet har länge drivit hbtq-frågorna framåt.”

Reservation från (S)

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och hänvisar till eget yrkande:

”Socialdemokraterna yrkar att äldrenämnden bifaller socialdemokraternas förslag till budget och anför följande:

”Stockholms välfärd är viktig för varje enskild stockholmare, den är en viktig konkurrensfördel gentemot andra europeiska storstäder och den är en av huvuduppgifterna för Stockholms stad. Staden ska kontinuerligt arbeta med att förbättra kvaliteten i välfärden och utveckla formerna för välfärden.

Hur stockholmare på ålderns höst lever och mår är en viktig välfärdsfaktor. De gångna åren har visat att det finns mycket i övrigt att önska av det nuvarande kvalitetsarbetet inom äldreomsorgen. Erfarenheterna från den så kallade Carema-skandalen borde inneburit substantiellt förbättrade kvalitetsinsatser. Det har inte skett och därför är den vanskötsel som rapporterades från Koppargården lika möjlig idag som för ett år sedan. Det är flera års ideologiskt driven övertro på privata alternativ som i grunden inneburit för svag kvalitetstillsyn. Kvalitetstillsynen av såväl privat som kommunalt driven verksamhet måste skärpas. Ingen stockholmare ska behöva känna oro på ålderns höst. En viktig del i att förstärka livskvaliteten för de äldre stockholmarna är att tillskjuta resurser till äldreomsorgen ekonomiskt, genom såväl ett större ekonomiskt tillskott till hemtjänsten som ett flertal nya tjänster genom den jobsatsning som vi föreslår.

För dem som tror på en välfärdssektor med högt ställda kvalitetskrav och har en beredskap att betala för vad det kostar finns få problem med ett starkt och hård tillsyn, av såväl privat som offentlig, verksamhet. Tvärtom tenderar en sådan kontroll att successivt driva kvalitetsutveckling inte bara i det enskilda fallet utan över hela verksamheten.

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initieras 2014 ett program för kvalitet i trygghet som gäller för alla upphandlad verksamhet. Det är ett omfattande arbete för att garantera att det alltid är stockholmarnas möjlighet att alltid kunna välja en välfärd med hög kvalitet som är den avgörande grunden för hur välfärden ska organiseras. Det ska inte finnas några dåliga skattefinansierade alternativ i välfärden.

Programmet har sin grund i att samma krav ska ställas på privata och kommunala utförare, att kommunen har ett ansvar för kvaliteten och att denna ska förstärkas.

Utgångspunkterna är därför de vi redovisar nedan och innebär i korthet:

- Tydliga bemanningsregler såväl för upphandlad som egen verksamhet
- Trygghet i anställningen genom kollektivavtalsliknande anställningsvillkor och Vita jobb-satsning
- Annan beslutsprocess kring tilldelning vid upphandling av äldreboenden och certifiering av företag inom hemtjänsten
- Tidigare erfarenheter av entreprenörer ska vägas in i upphandlingsbeslut
- Upphandlingar ska alltid vägas mot egen-regi-drift
- Lösningar som baseras på intraprenader och social ekonomi ska prövas i samband med upphandling.
- Full insyn – ekonomiskt och verksamhetsmässigt.
- Förnyelsekansliet ersätts av ett kvalitetskansli som skärper tillsynsarbetet
- Skydd för så kallade whistleblowers
- Förbättrad information till brukarna innan val.

Därtill initieras ett program för ordning och reda i äldreomsorgen. I grunden handlar det om att successivt gå över till en modell där det finns tillräckligt många utförare för att garantera kvalitetskontroll på en bra nivå och samtidigt tillräckligt många för att garantera en reell valmöjlighet. Nuvarande fria marknad inom exempelvis hemtjänsten har havererat. Den utvärdering av LOV inom hemtjänsten som gjorts av Äldrecentrum visar på stora problem som nu måste åtgärdas.

Den reella valmöjligheten i andra delar av äldreomsorgen har minskat. En allt hårdare biståndsbedömning, grundad i ekonomiska krav, gör att färre får ett boende som hen kan känna sig trygg i. Vi vill ändra den utvecklingen och föreslår åtgärder både när det gäller biståndsbedömning och när det gäller att öka utbudet av äldreboenden som finns tillgängliga för äldre. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm utökas de äldres inflytande över vardagen genom införandet av den så kallade Linköpingsmodellen, med en förenklad biståndsbedömning så att fler äldre kan styra över det dagliga hemtjänstbehovet.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Öka utbildningsnivån, kontinuiteten och bemanningen bland personalen
- Öka de äldres individuella inflytande över vilka insatser som kan utföras inom äldreomsorgen
- Garantera god tillgång till olika äldreomsorgsalternativ med bra kvalitet.

Organisationerna kring äldreomsorgen behöver ses över och utvecklas. Vi behöver en mångfald av verksamheter där goda exempel ges större utrymme. Samtidigt måste det bli enklare att säga upp avtalet med de företag som har brustit i sitt uppdrag.

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

Kontrollen av de utförande verksamheterna behöver bli bättre. De brister som äldrecentrum redovisat i ett LOV-system med hundratals utförare kan inte passivt förbises utan måste leda till åtgärder. I grunden handlar det om att tillförsäkra ett tillräckligt antal utförare för att ge en stor valmöjlighet och samtidigt på ett seriöst sätt kunna kontrollera kvaliteten i verksamheten. Det är ett komplement till det trygghet i kvalitetsarbete som vi föreslagit sedan tidigare vilket skulle garantera exempelvis meddelarskydd, bemannings- och kompetenskrav samt anständiga arbetsvillkor. Detta program redovisas i sin helhet under Kommunstyrelsen mm.

En fungerande och rättssäker biståndshandläggning är en förutsättning för god och kvalitativ äldreomsorg. Därför föreslår vi nu att staden ser över organisationen för biståndsbedömning.

För att garantera rättssäkerheten och kommunal likställdhet bör organisationen för biståndsbedömare utredas för att se om det är möjligt att särskilja deras uppdrag som myndighetsutövare och budgetansvariga. Den nuvarande strukturen är problematisk eftersom en biståndsbedömare ska fungera både som utförare och beställare samtidigt. Därför vill vi att äldrenämnden ser över organisationen i denna del. I detta uppdrag bör också ligga att tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett fungerande regelverk för en förenklad biståndsbedömning för vissa delar av äldreomsorgen. Ett sådant arbetssätt – med en generell välfärdsmodell för äldreomsorgen - är den kanske enskilt viktigaste insatsen för att öka de äldres inflytande över sin egen vardag.

För oss Socialdemokrater är det viktigt att våra pensionärer får ett drägligt och värdigt liv oavsett tidigare inkomst. Valfriheten i boendeformer ska garanteras de äldre och det ska vara en självklar rättighet att ha reellt inflytande över sin vardag.

Många äldre får idag inte det boende de önskar och behöver för att det saknas platser eller resurser som möjliggör en inflyttning till stadens äldreboenden. I praktiken innebär en politik som begränsar ekonomiska resurser som leder till en mer restriktiv biståndsprövning en inskränkning såväl i äldres trygghet som i valmöjlighet. Paradoxalt nog kan tomma servicehusbostäder stå och kosta pengar samtidigt som äldre inte får det boende de önskar och är beredda att betala hyra för. Grunden i biståndsbedömningen ska vara att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande.

En del tomma platser uppstår till följd av alltför dåliga hus som behöver rustas upp. Äldrenämnden bör därför ta fram ett program för upprustning och ökad tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven och svarar mot de äldres behov och förväntningar. Inom ramen för det utökade investeringsprogram som vi redovisar ger vi ökade resurser under de kommande sex åren för att bygga nytt och bygga om för att möta behoven.

Personalen är grundstommen inom äldreomsorgen. Det är de som möter de gamla, det är de som vårdar och ger medicin. Det är i mötet mellan den äldre och personalen som vården skapas. Därför vill vi satsa på den nuvarande personalen genom att arbeta aktivt med arbetsmiljön, rätten till heltid och ökade möjligheter till kompetensutveckling (exempelvis genom Kompetenslyftet). Men det räcker inte. Vi har framtida utmaningar som vi måste ta på allvar redan nu. Länsstyrelsen i

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

Stockholms län har beräknat att i dag är cirka 300 000 av invånarna i Stockholms län 65 år eller äldre. År 2030 väntas antalet ha ökat med 50 procent till 450 000.

Det innebär att vi kommer att ha en stor personalbrist inom äldreomsorgen om inte fler väljer att utbilda sig till undersköterskor och sjuksköterskor med inriktning på äldre. Vi förslår därför att äldrenämnden tillsammans med utbildningsnämnden tar fram en plan för hur man kan öka antalet sökande till omvårdnadsprogrammet.

Äldrenämnden har till uppgift att vara en resurs för stadsdelsnämnderna och samordna kvalitets- och verksamhetsutvecklingen på området. Nämnden ska följa utvecklingen inom verksamheten för att möjliggöra en trygg och säker äldrevård av hög kvalitet. Nyckeltal ska arbetas fram för att mäta kvaliteten i äldreomsorgen som fångar in såväl brukares och anhörigas upplevelser som objektiva parametrar.

Nämnden ska även se till att avtal med enskilt drivna verksamheter ska kunna sägas upp snabbt om den kvalitetsnivå som staden krävt inte uppfylls eller missförhållande föreligger. Såväl huvudmän som de personer som ligger bakom dessa juridiska personer ska granskas inom ramen för inspektionsuppdraget. För att garantera förmågan att upprätthålla verksamhet vid snabba förändringar hos utförare och för att garantera valmöjligheter ska varje stadsdelsnämnd se till att det finns kommunalt driven äldreomsorgsverksamhet inom det egna verksamhetsområdet.

En väl fungerande äldreomsorg med ett aktiverande och rehabiliterande arbetssätt kräver personal med rätt kompetens. Nämnden ska ta ansvar för att genomföra insatser för att säkra en hög kompetens hos personalen inom äldreomsorgen. Det är viktigt att arbetsplatserna genomsyras av god arbetsmiljö och möjligheter till individuell utveckling så att kompetens inom verksamheten bibehålls och förstärks.

Den sociala isoleringen måste brytas och äldre måste få tillgång till ett utbud av plattformar för ett aktivt liv där möten, upplevelser och aktiviteter blir en del av vardagen. Därför föreslår vi ett folkhälsoprogram för äldre med inriktning på att tillsammans med pensionärsorganisationerna hitta olika former av så kallade ”träffpunkter för äldre”.

Särskilda uppdrag 2014

- Införa en policy för minimibemanning inom kommunala såväl som privata äldreomsorgsverksamheter. Policyn ska bland annat vara vägledande i de upphandlingar som staden genomför. Policyn ska också inkludera krav på personalens utbildningsnivå.
- Säkra kvaliteten i så väl kommunalt driven som upphandlad verksamhet genom att i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna genomföra förslagen i programmen Trygghet i kvalitet och Ordning och reda i äldreomsorgen.
- Att utreda en ny organisation för biståndsbedömning och utveckla rättssäkerheten.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna arbeta fram ett förslag för hur en förenklad biståndsbedömning inom i första hand hemtjänsten kan öka inflytande och valmöjligheten för Stockholms äldre.

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

- Tillsammans med stadsdelsnämnderna arbeta fram nya riktlinjer för biståndsbedömning av vård- och omsorgsboenden och servicehus med utgångspunkt i att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande. Dessa riktlinjer bör vidare ta sin utgångspunkt i att staden bör kartlägga (se nedan) det reella behovet av äldreboenden framöver och det ekonomiskt och mänskligt ofördelaktiga i en större mängd tomställda äldreboendestäder.
- Tillsammans med Micasa och stadsdelsförvaltningarna inom ramen för ett utökat investeringsprogram arbeta fram ett program för upprustning och tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven.
- Ta fram förslag om ett Guldkantskort – en ny plattform för att erbjuda aktiviteter inom kultur, idrott och andra evenemang för att fler ska kunna använda sig av stadens utbud.
- Öka stödet till pensionärsorganisationerna med inriktning att de ska kunna öppna träffpunkter i varje stadsdel.
- Tillsammans med utbildningsnämnden ta fram en plan för hur man kan öka antalet sökande till omvårdnadsprogrammet.”

Reservation från (V)

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Torun Boucher och hänvisar till eget yrkande: ”Vänsterpartiet yrkar att äldrenämnden godkänner delvis verksamhetsplan 2014 och anför därutöver följande:

Vänsterpartiets övergripande åsikt är att vinstintresset bör avföras från äldreomsorgen. Den allt starkare kommersialiseringen av äldreomsorgen går ut över alla verksamheter – såväl de som ägs av vinstsyftande företag, de i egen regi som de som drivs av non profit organisationer. Nedan kommenterar vi nedan några områden.

Äldrenämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

Vänsterpartiet lyfter i sin budget den forskning som finns av hur mängden av hemtjänstföretag påverkar den totala transporttiden för hemtjänsten i kommunen och ökningen av biltransporter. Hemtjänsten får nu ett nytt ersättningssystem som innebär att restiden inte ska tas från brukarnas tid. Det är naturligtvis bra – men det är en paradox att allt mer tid går till resor. Vänsterpartiet yrkar därför att äldrenämnden särskilt utreder detta.

De äldres behov av olika boendeformer ska tillgodoses:

Trygghetsboende, kollektivhus, servicehus och vård- och omsorgsboende ska finnas i tillräcklig omfattning. Vänsterpartiet vill förtydliga riktlinjerna så att rätten till servicehus blir generösare än i dag. Hög ålder samt upplevd oro och ensamhet ska kunna räcka som bifallsgrund.

Staden behöver olika sorters boenden för olika behov. Trygghetsboende utan biståndsbeslut för äldre som är otrygga eller isolerade är en god tanke, men har blivit så dyra i Stockholm att inte ens äldre med genomsnittliga inkomster har råd att bo där. För att det ska vara ett alternativ för alla krävs statsbidrag för att minska kostnaderna så att det blir rimliga hyror.

Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

Äldrenämndens protokoll nr 10/2013-12-17

Vänsterpartiet motsätter sig en reducering av hemtjänsten till ett basutbud där den som har råd kan köpa tilläggstjänster. Möjlighet till guldkant ska finnas i all hemtjänst, vi skulle aldrig acceptera en ordning där bara några barn kan köpa en utflykt i förskolan. Men just den utvecklingen ser vi nu inom äldreomsorgen.

Den bästa valfrihetsreformen är ett reellt inflytande för brukaren över biståndet. Hemtjänst sex timmar per månad med förenklad biståndsbedömning ska införas. Att ha ett verkligt inflytande över sin vardag är långt mer värt än att få välja utförare men därefter inte ha något inflytande över vad utföraren gör.

Vänsterpartiet föreslår även inrättande av TÖS, en Tillsynsfunktion över social omsorg som skulle fungera inom socialtjänstlagens område så som MAS fungerar inom hälso- och sjukvårdslagens område.

Kompetenshöjande insatser

Staden bör även se över hur den geriatriska kompetensen kan höjas. Vi har program för grundutbildningar och demensutbildningar, men inom ramen för de utbildnings- och forskningssatsningar som görs bör ett initiativ tas från staden till ett geriatriskt centrum. En översyn av de geriatriskt inriktade yrkeshögskoleutbildningar som finns bör också göras.

Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare

Personalens villkor ska förbättras. Det gäller arbetsmiljö, kompetensutveckling, rätt till heltid och inflytande. I grunden krävs ökad personaltäthet i hela äldreomsorgen, vi vill prioritera demensvården och hemtjänsten. Idag har en allt större andel av äldreomsorgspersonalen timanställning. Den främsta anledningen är den slimmade organisation som privatiseringarna och konkurrensen inom äldreomsorgen inneburit. Staden ska kräva att alla utförare av äldreomsorg redovisar hur hög andel personal som är tillsvidareanställd och har adekvat utbildning i ”Jämför service”. Dessutom bör andel heltider redovisas.

Vi föreslår kortare heltidsnorm för vårdbiträden och undersköterskor, vilket bidrar till en bättre arbetsmiljö och högre kvalitet i verksamheten. Sjuksköterskornas arbetssituation ska ses över i samverkan med stadsdelsnämnderna för att stärka deras roll. Ett projekt där erfaren personal går dubbelt med nyanställda ska genomföras

Nämndens ekonomiska förutsättningar:

Vänsterpartiet hänvisar till sin budgetreservation som innebär en kraftfull ekonomisk förstärkning.”

§ 8 Remiss om riktlinjer för idéburen stadsförbättring

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 319-754/2013

Ärende

Föreligger ärende dnr 201-505/2013

Yrkanden

Utdragsbestyrkande